

De gezonken amfibietank in Kotem (Maasmechelen)

dinsdag, 15 juni 2021

BEELD

cirkelvormige radar met draaiende elektromagnetische golven
in de cirkel: de grenzen van de provincie Limburg
rechts en links: oorlogsvliegtuigen en vallende bommen
geluid van elektromagnetische golven

TITEL IN BEELD

“Onder de RADAR”
Maasmechelen
De gezonken amfibietank Kotem

BEELD

historische luchtfoto van Maasmechelen

BEELD

Erik Kortleven, voorzitter Strijdersbond, staat aan de boord van de Maas

ERIK KORTLEVEN VERTELT

Ik ben Erik Kortleven en ik sta hier aan de boord van de Maas, in de uiterwaarden van de Maas, in een klein gehuchtje “Geneuth”. Geneuth is een deelgemeente, een stukje van Kotem-Boorseem, nu behorende tot Maasmechelen.

BEELD

videobeelden van de oevers aan de Maas

ERIK KORTLEVEN VERTELT

Dit is eigenlijk een historische plaats omdat hier dat grote avontuur van de voorbereiding op de Rijnovertocht door de Engelse soldaten in het voorjaar – vlak na Nieuwjaar 1945 – begon.

Wat gebeurde? Ze hebben binnen de kortste keren de hele bevolking van Geneuth geëvacueerd. Dat was natuurlijk een geheime operatie en de Engelsen wilden niet dat daar “pottenkijkers” waren.

BEELD

historische foto met aanduiding: “Mechelen/M. La passe d’eau de la Meuse à Genheut”

ERIK KORTLEVEN VERTELT

Dus op zeer korte tijd, op een week, moesten alle mensen uit hun huizen, met have en goed, voorraad, dieren, meubels, ... en die werden naar familieleden in de omgeving getransporteerd. Dus Geneuth was helemaal leeg. Dan begonnen de Engelse soldaten van het kleine gehuchtje Hal tot Geneuth deze boorden van de Maas af te spannen met een twee meter hoge draad, gecamoufleerd met jute zakken. Zo geheim was deze operatie.

BEELD

videobeelden van de oevers van de Maas

ERIK KORTLEVEN VERTELT

Waar diende dat allemaal voor? De Engelsen kwamen hier om een nieuw legervoertuig, de “Buffalo-tank”, uit te proberen. De Buffalo-tank was een amfibievoertuig dat gemaakt was om door het water invasies te doen.

BEELD

historische foto met een invasie van Buffalo-tanks in Frankrijk

ERIK KORTLEVEN VERTELT

Omdat de boorden van de Rijn – want daar moesten ze uiteindelijk over om de wereld te “bevrijden” en Duitsland te veroveren – heel veel overeenkomst vertoonde met de boorden van de Maas, was dit de uitverkoren plaats om te oefenen.

BEELD

luchtfoto en kaart van Maasmechelen met aanduiding van verschillende locaties

ERIK KORTLEVEN VERTELT

Die oefeningen verliepen eigenlijk vrij vlot. Maar in de nacht van 14 op 15 maart 1945 gebeurde een tragisch ongeval bij die oefeningen. Je moet weten, op dat moment stond de Maas buiten haar oevers, waar we nu staan was er allemaal water. Het was ook een nachtoefening, ze hadden heel weinig zicht.

BEELD
videobeelden van de Maas

ERIK KORTLEVEN VERTELT
Een van die Buffalo-voertuigen, met vier inzittenden, is bij het opstijgen aan de Nederlandse oever plots zonder motor gevallen. Het voertuig is teruggeschoven, heeft iets scherp geraakt in de Maasbodem en is heel vlug gezonken.

BEELD
historische videobeelden van een Buffalo-tank in werking

ERIK KORTLEVEN VERTELT
In dat voertuig zaten op dat moment vier personen: John Shearer, Philip Harding, Stanley Clark en een zekere Jimmy. Twee van die mensen kwamen om in dat tankongeluk en twee mensen konden eigenlijk uit die tank zwemmend naar de oever komen.

BEELD
historische foto van de bemanning van de gezonken Buffalo-tank: John Shearer, Philip Harding, Stanley Clark en Jimmy (2'40")

ERIK KORTLEVEN VERTELT
Je kunt je voorstellen - met zo'n nachtelijke oefening en hoogwater van de Maas – dat een zoektocht naar die twee overleden “boardmembers” of “crewmembers” niet eenvoudig was. Een van de twee is nooit teruggevonden.

BEELD
videobeelden van de Maas

ERIK KORTLEVEN VERTELT
Van de donkere winterdagen van 1945 zetten we de stap naar mei 1977. Maasmechelen had een pas opgerichte duikersclub “Jaws”, heel toepasselijk voor die tijd. Twee vrienden uit het dorp besloten om te gaan zoeken naar munitie in de Maas. Er was op dat moment geen sprake meer van die amfibietank, ook niet van dat ongeluk. Want dat was stilaan uit het geheugen van de mensen verdwenen.

BEELD
historische videobeelden van een Buffalo-tank in werking

ERIK KORTLEVEN VERTELT
Tot die twee duikers, op een bepaald moment, vlak bij de huidige brug van de E314, een stuk ijzer voelden uitsteken in de Maasbodem. Ze onderzochten dat verder en dat bleek een rupsband te zijn van een voertuig.

BEELD
foto met detailopname van de rupsband van de Buffalo-tank

ERIK KORTLEVEN VERTELT
Dat stimuleerde natuurlijk die duikers om verder te zoeken. Stilaan kwam, bij het vrijmaken van dat wrak in de Maas, de tank bloot.

BEELD
historische foto's van de tank die door de duikers is gevonden op de bodem van de Maas

ERIK KORTLEVEN VERTELT
Wat bleek? Die tank lag op Nederlandse bodem. Het zou wel eens kunnen dat de ontdekking werd opgeëist door de Nederlanders. Toen ontspoon zich een fantastisch plan in de “gedachten” van die duikersclub. Zij moesten mensen vinden om “bij nacht en nevel” die tank naar Belgische bodem te trekken. Zij vonden in Maasmechelen een bereidwillige aannemer om dat te doen.

BEELD
foto van de berging van de tank op de oever van de Maas

ERIK KORTLEVEN VERTELT
Toen begon een heel avontuur van de grote berging van die tank, waar duizenden mensen kwamen naar kijken.

BEELD
historische foto van de tank met veel kijklustigen

ERIK KORTLEVEN VERTELT
Maar ook de oorspronkelijke “radioman”, John Shearer, werd opgezocht in Engeland. Hij kwam later naar Kotem om mee het monument te onthullen.

BEELD
historische foto van John Shearer, de radioman van de gezonken tank

BEELD
foto van het monument van de tank in Kotem en detailopnames

ERIK KORTLEVEN VERTELT
Die aanwezigen waren er misschien om die tank te zien, maar vooral om te zien of in de tank nog het lichaam zou zitten van “die Jimmy”. Want dat was intussen een heel verhaal geworden in het dorp: “Jimmy hocus pocus”, zo genoemd omdat die met de kaarten kon goochelen. God weet, zat dat lijkt er nog in ...

BEELD

tekst met gedetailleerde gegevens over de tank, de vondst en de berging

ERIK KORTLEVEN VERTELT

Dat was dus niet zo ... de tank was vrijwel leeg. Er zaten nog wat radiospullen in. Dan maak ik de stap verder naar vandaag. Want inmiddels 75, 76 jaar later is dat geheim, dat mysterie van “Jimmy hocus pocus” nog steeds niet opgelost.

BEELD

videobeelden met detailopname van de tank in Kotem

ERIK KORTLEVEN VERTELT

In ieder geval blijft dat mysterie overeind en zorgt het ook nog voor heel veel belangstelling aan het tankmonument en doen de verhalen over dat mysterieuze vierde lid nog altijd de ronde.

BEELD

videobeelden van de Maas

TEKST IN BEELD

Met dank aan:

IOED Kempen en Maasland

Mijn-Erfgoed

Erik Kortleven

Wouter Peeters

Karsten Connaert

Periscope Film LLC

Kaiser Christian

Creative Commons Attribution

www.onderderadar.be (<http://www.onderderadar.be>)

logo provincie Limburg

Ga terug naar www.onderderadar.be (<http://www.onderderadar.be>).

[Lees de tekstversie \(#\)](#)

BEELD

cirkelvormige radar met draaiende elektromagnetische golven

in de cirkel: de grenzen van de provincie Limburg

rechts en links: oorlogsvliegtuigen en vallende bommen

geluid van elektromagnetische golven

TITEL IN BEELD

“Onder de RADAR”

Maasmechelen

De gezonken amfibietank Kotem

BEELD

historische luchtfoto van Maasmechelen

BEELD

Erik Kortleven, voorzitter Strijdersbond, staat aan de boord van de Maas

ERIK KORTLEVEN VERTELT

Ik ben Erik Kortleven en ik sta hier aan de boord van de Maas, in de uiterwaarden van de Maas, in een klein gehuchtje “Geneuth”. Geneuth is een deelgemeente, een stukje van Kotem-Boorseme, nu behorende tot Maasmechelen.

BEELD

videobeelden van de oevers aan de Maas

ERIK KORTLEVEN VERTELT

Dit is eigenlijk een historische plaats omdat hier dat grote avontuur van de voorbereiding op de Rijnovertocht door de Engelse soldaten in het voorjaar – vlak na Nieuwjaar 1945 – begon.

Wat gebeurde? Ze hebben binnen de kortste keren de hele bevolking van Geneuth geëvacueerd. Dat was natuurlijk een geheime operatie en de Engelsen wilden niet dat daar “pottenkijkers” waren.

BEELD

historische foto met aanduiding: “Mechelen/M. La passe d’eau de la Meuse à Genheut”

ERIK KORTLEVEN VERTELT

Dus op zeer korte tijd, op een week, moesten alle mensen uit hun huizen, met have en goed, voorraad, dieren, meubels, ... en die werden naar familieleden in de omgeving getransporteerd. Dus Geneuth was helemaal leeg. Dan begonnen de Engelse soldaten van het kleine gehuchtje Hal tot Geneuth deze boorden van de Maas af te spannen met een twee meter hoge draad, gecamoufleerd met jute zakken. Zo geheim was deze operatie.

BEELD

videobeelden van de oevers van de Maas

ERIK KORTLEVEN VERTELT

Waar diende dat allemaal voor? De Engelsen kwamen hier om een nieuw legervoertuig, de “Buffalo-tank”, uit te proberen. De Buffalo-tank was een amfibievoertuig dat gemaakt was om door het water invasies te doen.

BEELD

historische foto met een invasie van Buffalo-tanks in Frankrijk

ERIK KORTLEVEN VERTELT

Omdat de boorden van de Rijn – want daar moesten ze uiteindelijk over om de wereld te “bevrijden” en Duitsland te veroveren – heel veel overeenkomst vertoonde met de boorden van de Maas, was dit de uitverkoren plaats om te oefenen.

BEELD

luchtfoto en kaart van Maasmechelen met aanduiding van verschillende locaties

ERIK KORTLEVEN VERTELT

Die oefeningen verliepen eigenlijk vrij vlot. Maar in de nacht van 14 op 15 maart 1945 gebeurde een tragisch ongeval bij die oefeningen. Je moet weten, op dat moment stond de Maas buiten haar oevers, waar we nu staan was er allemaal water. Het was ook een nachtoefening, ze hadden heel weinig zicht.

BEELD

videobeelden van de Maas

ERIK KORTLEVEN VERTELT

Een van die Buffalo-voertuigen, met vier inzittenden, is bij het opstijgen aan de Nederlandse oever plots zonder motor gevallen. Het voertuig is teruggeschoven, heeft iets scherps geraakt in de Maasbodem en is heel vlug gezonken.

BEELD

historische videobeelden van een Buffalo-tank in werking

ERIK KORTLEVEN VERTELT

In dat voertuig zaten op dat moment vier personen: John Shearer, Philip Harding, Stanley Clark en een zekere Jimmy. Twee van die mensen kwamen om in dat tankongeluk en twee mensen konden eigenlijk uit die tank zwemmend naar de oever komen.

BEELD

historische foto van de bemanning van de gezonken Buffalo-tank: John Shearer, Philip Harding, Stanley Clark en Jimmy (2’40”)

ERIK KORTLEVEN VERTELT

Je kunt je voorstellen - met zo’n nachtelijke oefening en hoogwater van de Maas – dat een zoektocht naar die twee overleden “boardmembers” of “crewmembers” niet eenvoudig was. Een van de twee is nooit teruggevonden.

BEELD

videobeelden van de Maas

ERIK KORTLEVEN VERTELT

Van de donkere winterdagen van 1945 zetten we de stap naar mei 1977. Maasmechelen had een pas opgerichte duikersclub “Jaws”, heel toepasselijk voor die tijd. Twee vrienden uit het dorp besloten om te gaan zoeken naar munitie in de Maas. Er was op dat moment geen sprake meer van die amfibietank, ook niet van dat ongeluk. Want dat was stilaan uit het geheugen van de mensen verdwenen.

BEELD

historische videobeelden van een Buffalo-tank in werking

ERIK KORTLEVEN VERTELT

Tot die twee duikers, op een bepaald moment, vlak bij de huidige brug van de E314, een stuk ijzer voelden uitsteken in de Maasbodem. Ze onderzochten dat verder en dat bleek een rupsband te zijn van een voertuig.

BEELD

foto met detailopname van de rupsband van de Buffalo-tank

ERIK KORTLEVEN VERTELT

Dat stimuleerde natuurlijk die duikers om verder te zoeken. Stilaan kwam, bij het vrijmaken van dat wrak in de Maas, de tank bloot.

BEELD

historische foto’s van de tank die door de duikers is gevonden op de bodem van de Maas

ERIK KORTLEVEN VERTELT

Wat bleek? Die tank lag op Nederlandse bodem. Het zou wel eens kunnen dat de ontdekking werd opgeëist door de Nederlanders. Toen ontstond zich een fantastisch plan in de “gedachten” van die duikersclub. Zij moesten mensen vinden om “bij nacht en nevel” die tank naar Belgische bodem te trekken. Zij vonden in Maasmechelen een bereidwillige aannemer om dat te doen.

BEELD

foto van de berging van de tank op de oever van de Maas

ERIK KORTLEVEN VERTELT

Toen begon een heel avontuur van de grote berging van die tank, waar duizenden mensen kwamen naar kijken.

BEELD

historische foto van de tank met veel kijklustigen

ERIK KORTLEVEN VERTELT

Maar ook de oorspronkelijke “radioman”, John Shearer, werd opgezocht in Engeland. Hij kwam later naar Kotem om mee het monument te onthullen.

BEELD

historische foto van John Shearer, de radioman van de gezonken tank

BEELD

foto van het monument van de tank in Kotem en detailopnames

ERIK KORTLEVEN VERTELT

Die aanwezigen waren er misschien om die tank te zien, maar vooral om te zien of in de tank nog het lichaam zou zitten van “die Jimmy”. Want dat was intussen een heel verhaal geworden in het dorp: “Jimmy hocus pocus”, zo genoemd omdat die met de kaarten kon goochelen. God weet, zat dat lijk er nog in ...

BEELD

tekst met gedetailleerde gegevens over de tank, de vondst en de berging

ERIK KORTLEVEN VERTELT

Dat was dus niet zo ... de tank was vrijwel leeg. Er zaten nog wat radiospullen in. Dan maak ik de stap verder naar vandaag. Want inmiddels 75, 76 jaar later is dat geheim, dat mysterie van “Jimmy hocus pocus” nog steeds niet opgelost.

BEELD

videobeelden met detailopname van de tank in Kotem

ERIK KORTLEVEN VERTELT

In ieder geval blijft dat mysterie overeind en zorgt het ook nog voor heel veel belangstelling aan het tankmonument en doen de verhalen over dat mysterieuze vierde lid nog altijd de ronde.

BEELD

videobeelden van de Maas

TEKST IN BEELD

Met dank aan:

IOED Kempen en Maasland

Mijn-Erfgoed

Erik Kortleven

Wouter Peeters

Karsten Connaert

Periscope Film LLC

Kaiser Christian

Creative Commons Attribution

www.onderderadar.be (<http://www.onderderadar.be>)

logo provincie Limburg